

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

56-2

BRNO 2015

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 56
Volume 56

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady <i>Head of editorial board</i>	Pavel Kouřil
Redakční rada <i>Editorial board</i>	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veličák
Odpovědný redaktor <i>Editor in chief</i>	Petr Škrdla
Výkonná redakce <i>Assistant Editors</i>	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba <i>Executive Editors, Typography</i>	Alice Del Maschio
Software <i>Software</i>	Adobe InDesign CS5
Vyobrazení na obálce <i>Cover Picture</i>	Brno-Líšeň, hradisko Staré zámky. Raněstředověké denáry (viz obr. 5, str. 167 a obr. 15, str. 171). <i>Brno-Líšeň, Staré zámky hillfort. Early Middle Ages deniers (see Fig. 5, Pg. 167 and Fig. 15, Pg. 171).</i>
Adresa redakce <i>Address</i>	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk <i>Print</i>	Azu design s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2015

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright © 2015 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

při uliční čáře související snad také s budovou hostince, který byl v těchto místech srovnán se zemí před několika lety. Při pokračování výkopu do zadního traktu byly na profilech dokumentovány celkem tři zásobní jámy, které poskytly nepočtený materiál datovaný rámcově do novověkého období.

Ivan Čižmář

Resumé

Odrovice (Bez. Brno-venkov), Innenbereich. Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

ODRY (OKR. NOVÝ JIČÍN)

Pásová ulice. Středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsíci říjnu roku 2014 při rekonstrukci domu na parc. č. 104 proběhl záchranný archeologický výzkum. Zkoumaná lokalita se nachází v nadmořské výšce 312 m ve vzdálenosti cca 400 m od pravého břehu řeky Odry. V exteriéru domu byl vyhlouben liniový výkop pro kanalizaci bez archeologického dohledu. V hloubce cca 80 cm byl dodatečně nalezen a následně částečně prozkoumán objekt sídlištního charakteru zahloubený do podloží. Ve výplni objektu se nacházel keramický materiál, datovaný do středověkého období (pravděpodobně 14. století). V západním profilu výkopu byla zdokumentována porušená kamenná struktura (pravděpodobně zeď) z lomových kamenů pojená jílem. Zeď pravděpodobně pokračuje západním směrem (dále nezkoumáno). Zdivo nelze z důvodu absence datovatelného materiálu spolehlivě časově zařadit.

Piotr Werens

Resumé

Odry (Bez. Nový Jičín), Pásová-Straße. Mittelalter. Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

OCHOZ U BRNA (OKR. BRNO-VENKOV)

Bělkův mlýn (ppč. 1496/1). Novověk. Vápenická pec. Záchranný výzkum.

V letních měsících roku 2014 byl při hloubení rýhy nově budovaného vodovodu do Mokré porušen jiho-východně Bělkova mlýna v údolí Říčky (WGS-84: 49.2345583N, 16.7289247E) pyrotechnologický objekt. Rýha odkryla objekt v jeho podélné ose. Dvouprostorové horizontální schéma s jedním tahovým kanálem zbudovaným v zemi svědčí o menší polní vápenické peci, která mohla díky své neobvyklé poloze souviset nejspíše s budováním nedalekého vodního mlýna.

Petr Kos, Michal Přichystal

Resumé

Ochoz u Brna (Bez. Brno-venkov), Bělkův-Mühle. Neuzeit. Kalkofen. Rettungsgrabung.

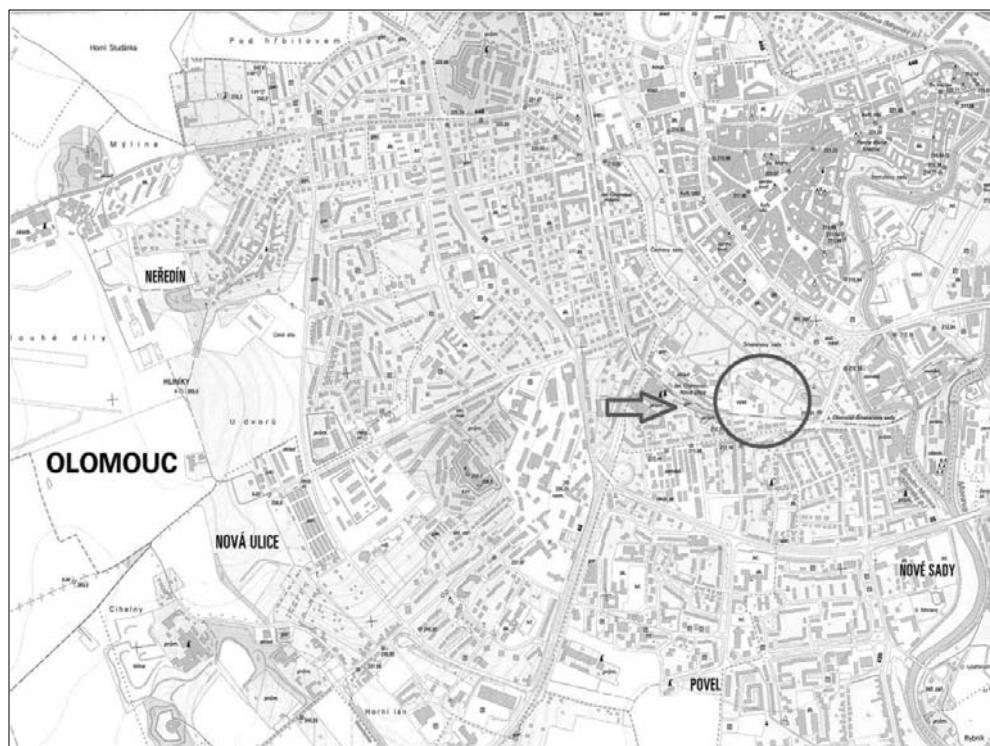
OLOMOUC (K. Ú. OLOMOUC-MĚSTO, OKR. OLOMOUC)

Výstaviště Flora. Středověk, novověk. Hřbitov. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum v areálu výstaviště Flora Olomouc probíhal v návaznosti na prováděné stavební práce v období let 2012 – 2014. Výzkum byl realizován ve spolupráci Národního památkového ústavu,

Obr. 66. Olomouc – Flora. Výřez ze Základní mapy ČR 1: 10 000 (mapové listy 24–22–19). Poloha výzkumu je na mapě zvýrazněna červenou barvou.

Abb. 66. Olomouc – Flora. Ein Schnitt von Grundmappe der Tschechischen Republik (Kartenblätter 24-22-19). Grabungsfläche rot ausdruckvoll gemacht.

Obr. 67. Olomouc – Flora. Hromadné hroby odkryté v severovýchodní části zkoumané plochy.

Abb. 67. Olomouc – Flora. Massengraben entdeckt im nordöstlichen Teil der Grabungsfläche.

územního odborného pracoviště Olomouc a společnosti Archaia Olomouc, o. p. s.

Na zkoumané ploše byl postupně odkrýván hřbitov, zřízený roku 1784 (společně se hřbitovem „Na Špici“) a byl v provozu až do roku 1901, kdy byl nahrazen novým hřbitovem v katastru Neředína (Bláha et al. 2001, 20).

Poslední etapa výzkumu byla provedena v souvislosti s výstavbou parkoviště, které bezprostředně navazuje na předchozí etapu zbudování nové administrativní budovy, během jejíž výstavby byla zachycena i část staršího vojenského hřbitova. Součástí budování parkovacího prostoru byla také výstavba nové kanalizační a vodovodní sítě,

jež byla vedena na hlavní řad vedený ulicí Zamenhofova (obr. 66). Skrytá plocha přibližně obdélného tvaru dosahovala rozměrů 25×60 m. Kanalizace, jejíž podstatná část byla vedena středem parkoviště, vyústovala v západní části skryté plochy a dále pokračovala v rozsahu 4×12 m do Zamenhofovy ulice. Během výzkumu bylo zachyceno 320 hrobových jam, v nichž bylo pohřbeno celkem 418 jedinců. Podstatnou část zachycených hrobů lze přiřadit k období rozrůstajícího se civilního katolického hřbitova, jehož součástí se také stal nevyužívaný vojenský hřbitov (Hadrava, Kováčik, Šlězár, 2013, 124–125). To nám také potvrdila nálezová situace, kdy většina zachycených hromadných hrobů typických pro vojenský hřbitov byla porušena mladšími civilními hroby. Odkrytá plocha zřejmě představuje nejmladší část hřbitova „U Dřevěného zvo-

Obr. 68. Olomouc – Flora. Část výkopu, pruské sapy zachycené během výzkumu.

Abb. 68. Olomouc – Flora. Ein Teil der Grabung, preußische während der Forschung aufgezeichnete Schützengräben.

nu“. Tuto hypotézu dokládají hrobové jámy zachycené pouze v jedné terénní úrovni, v nichž byl ve většině případů pohřben pouze jeden jedinec. Dalším dokladem jsou zřejmě jednorázově vyhloubené hromadné hroby zachycené ve východní části zkoumaného prostoru (obr. 67).

Během záchranného výzkumu se také podařilo zachytit část výkopu zpevněného dřevěným pažením, který byl později interpretován jako pruská sapa zbudovaná během obléhání Olomouce v roce 1758 (obr. 68). Další zajímavé zjištění představovala pískovcová vrstva zachycená po celé délce zkoumané plochy. Tato vrstva bezprostředně navazovala na původní terénní úroveň hřbitova. Materiál z ní získaný by mohl poukazovat na blízkost případné kamenické dílny, která byla po zániku hřbitova zplanýrována. Posledním dokladem využití tohoto prostoru v období vrcholného středověku dokládá zásobní jáma, z jejíž výplně byly získány keramické fragmenty, které lze rámcově datovat do období 13. století.

Peter Kováčik, Vít Hadrava

Literatura

- Bláha, J., Kolář, B., Spáčil, V., Tichák, M. 2001:** *Olomoucké hřbitovy a kolumbária*. Olomouc: Memoria.
- Hadrava, V., Kováčik, P., Šlězár, P. 2013:** Záchranný archeologický výzkum Flora Olomouc. *Hanácký kalendář* 2014, 123–125.

Resumé

Olomouc (Kat. Olomouc-město, Bez. Olomouc), Messelände Flora. Mittelalter, Neuzeit. Friedhof. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (K. Ú. NEMILANY, OKR. OLOMOUC)

Ulice Rudolfa Chorého. Střední doba hradištní. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JTSK (X:Y) – 1125997.43 : 547771.28

V březnu až červnu 2014 byly prováděny při stavbách pěti nových rodinných domků podél ulice Rudolfa Chorého v Olomouci–Nemilanech záchranné výzkumy, navazující na předchozí aktivity v letech 2010 – 2012. Lokalita leží na mírném jižním svahu s nadmořskou výškou 210 – 212 m. Na zkoumaných plochách (793 m²) bylo odkryto 62 sídlištních objektů a část kulturní vrstvy s nálezy z neolitu (VK), eneolitu (MMK, KZP), starší a pozdní doby bronzové (věteřovská k., kultura lužických popelnicových polí), doby halštatské, latěnu, střední doby hradištní a novověku.

Na ploše lokality byly rozpoznány dva ojedinělé objekty – sloupová jamka a část chaty s nálezy datovanými do střední doby hradištní. Chata (obj. 93) byla v superpozici s objektem kultury s moravskou malovanou keramikou. Výsek zkoumané chaty měl orientaci ve směru se-

verozápad – jihovýchod a rozměry 3,6×min. 0,7×0,65 m. Na dně severovýchodního nároží chaty byla vypreparována kumulace kamenů z pece. Při rozebírání pece byl získán velký zlomek keramické střešní krytiny. Jedná se o další zajímavý případ přítomnosti střešní krytiny v sídlištním kontextu z 9. – 10. století v prostoru „velké“ Olomouce (Šlězár 2013). Keramika je totožná s nálezy z nedalekého pohřebiště v poloze „Na kopci“ (Přichystalová, Kalábek 2014).

Marek Kalábek

Literatura

- Přichystalová, R., Kalábek, M. (eds.) 2014:** *Raně-středověké pohřebiště Olomouc-Nemilany*. Katalog. Brno: Masarykova univerzita.
- Šlězár, P. 2013:** Nález střešní krytiny z výzkumu u kostela Panny Marie Sněžné v Olomouci. *Zborník Slovenského národného múzea CVII, Archeológia* 23, 105–109.

Resumé

Olomouc (Kat. Nemilany, Bez. Olomouc), Rudolfa Chorého StraÙe. Mittelburgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (K. Ú. OLOMOUC-MĚSTO, OKR. OLOMOUC)

Denisova ulice, parc. č. 215, kostel P. Marie Sněžné. Raný středověk, novověk. Sídliště, fortifikace, město. Záchranný výzkum.

Lokalizace: okolí bodu v S-JTSK: Y: 546741.03 X: 1121277.49

Kostel Panny Marie Sněžné je součástí bývalého jezuitského areálu s kolejí, školami a konviktem s kaplí Božího Těla. Je situován na rozhraní Denisovy ulice a náměstí Republiky do nejužší části Olomouckého kopce, oddělující Petruské (Předhradí) a Václavské (Dómské) návrší, tedy raně středověký hrad od podhradního osídlení a pozdějšího královského města. Původně se zde nacházel klášter minoritů s kostelem Panny Marie (Šlězár 2013). Příklad minoritů do Olomouce lze klást před polovinu 13. století, snad již k roku 1237. Olomoucký konvent minoritů patřil k nejvýznamnějším v česko-polské říšské provincii a stal se rodovým pohřebištěm moravské větve rodu Šternberků i řady jiných významných šlechtických rodů. Roku 1569 se do uvolněného kláštera nastěhovali jezuité. V letech 1584 – 1591 došlo k úpravě starého kostela. Význam kostela Panny Marie vzrostl v roce 1623, kdy zde byly umístěny ostatky sv. Pavlína, ochránkyne proti moru, která se stala patronkou města Olomouce. V letech 1712 – 1719 byl na základech starého kostela vystavěn stavitelem L. Glöckelem nový barokní chrám, ovšem s odlišnou severo-jihní orientací.